

ΣΛΗΜΑΝ ΚΑΙ ΜΠΑΙΤΤΙΧΕΡ¹

B'.

Ἐν Βερολίῳ, τῇ 6 νοεμβρίου 1893.

Τῇ ἐριτίμῳ Σντράξει,

Ἄρτι ἔλαβον τὸ φύλλον τῆς ἀξιολόγου ὑμῶν ἐφημερίδος, ἐν ᾧ ὁ στρατηγὸς Σραϊδερ ἐπαναφαίνεται, ὡς δυνάμενος χάριν τῆς βερολίνεiou ομάδος νὰ εἰπῇ ὀλιγώτερα παρ' ὅσα ἐξέφηρε. Προσεχῶς θὰ καταδείξω ὑμῖν ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ Σραϊδερ γραφέντων ὅτι αἱ διαβεβαιώσεις μου δὲν ἦσαν ὑπερβολικαί. Ὁ στρατηγὸς ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸ ἐν τῇ Bauzeitung (Ἐφημερίδι τῶν ἰδρυμάτων) δημοσίευμα αὐτοῦ κατὰ μάτιον τοῦ 1891. Παράδοξον ὅτι λησμονεῖ ἐνταῦθα ἀκριδῶς τὰ προηγούμενα δημοσιεύματα αὐτοῦ ἐν τοῖς «Ἀρχείοις τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ» (Archiv f. Artillerie-offiziere) τοῦ 1892 καὶ ἐν τῷ «Borrgā καὶ Νότῳ» (Nord und Süd) 1893. Ἐν τούτοις ὀφείλει ἐπὶ παραδείγματι νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν γνώμην τῶν ἀναγνωσάντων τὸ ἐν λόγῳ τελευταῖον αὐτοῦ δημοσίευμα, καθ' ἣν: «Κατὰ τὴν ἐπιγινομένην ἐντύπωσιν ὁ στρατηγὸς πληρέστατα πέποιθεν ὅτι ἔχετε δίκαιον, ἀλλ' οὐδαμῶς ἐπιθυμεῖ νὰ ἐκφράσῃ αὐτό».

Προεῖπον ἥδη ὑμῖν ὅτι οἱ βερολίνειοι κύκλοι τὸ πᾶν θὰ ἐπραττον πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ κατασιγῶσι τὴν ἐν τῇ τρωϊκῇ ἀγυρτεῖᾳ κολοσσίδαian μομ-

1) Μετὰ τὴν ἐν τῷ ἡγουμένῳ φύλλῳ δημοσίευσιν τῆς εἰς τὰς ἐν Τροίᾳ ἀνακαυφῆς καὶ τὰς κατόπιν αὐτῆς συζητήσεις ἀναγομένην ἐπιστολὴν τοῦ ἀντιστρατήγου Σραϊδερ, παρατιθέμεθα ἔρῃ καὶ τὴν ἐν τῷ αὐτῷ «Ὀθωμανικῷ Ταχυδρόμῳ» (ἀρ. 248) δημοσιευθεῖσαν τοιαύτην τοῦ κ. Μπαίτιτχερ.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Ὁ ἀναγινώσκων τὴν πρώτην σελίδα τοῦ Figaro, τῆς Echos de Paris καὶ ἄλλων ὁμοίων ἐφημερίδων, βλέπει ἐν αὐταῖς καθ' ἑκάστην ἀναγραφομένης ἐσπερίδας, ὧν ἐρασιτέχναι καὶ καλλιτέχναι μετέχουσι, μεταβάλλοντες αὐτὰς εἰς ἀληθῆ καλλιτεχνικήν ἐστίασιν, προσομοιάζουσιν τοῖς τῶν ἀρχαίων συμποσίοις. Τὰ δαιτὸς ἀναθήματα, τὰ σκόλια, τὰ αἰνίγματα καὶ οἱ γέρφοι, τὰ ἄσματα καὶ αἱ παιδιαὶ καὶ αἱ ἔστιν ὅτε διάφοροι ζητήσεις περὶ τε φιλολογικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν θεμάτων διακρίνονται δυνάται τις εἰπεῖν, ἐν ταῖς ἐσπερίσι ταύταις. Ἡ Ἀδριανὴ Δεκρουβέρ ἄλλοτε ἢ δεσποινὶς Bartet σήμερον καὶ ἄλλοι καλλιτέχναι, προσκαλούμενοι λέγουσι διάφορα ποιήματα ἢ ἀποσπάσματα τραγῳδιῶν ἢ δραμάτων, ἐρασιτέχναι δὲ διδάσκουσι δράματα ἢ κωμωδίας, τὰς λεγόμενας comedies intimes, μουσικοὶ δὲ διάφοροι ἐκτελοῦσι διάφορα μουσικὰ συνθέματα τῆς

φῆν κατ' αὐτῶν, κρίμα δ' ὅτι ὁ στρατηγὸς Σραϊδερ ἐπικουρὸς ἐν τούτῳ προσέρχεται, ἀφοῦ ἐπὶ τινα χρόνον ἠκολούθησε τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἀνεξάρτητον κρίσιν. Περὶ τὴν ἐποχὴν τοῦ προμνημονευθέντος ἐν τῇ Bauzeitung δημοσιεύματος αὐτοῦ, ὁ στρατηγὸς ἔγραψεν ἐν τῇ «Ἐφημερίδι τοῦ φῶς» τῆς 10 μαΐου 1891, κατόπιν σταθμίδεως τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ γραφέντων, ὅτι τὰ ἐρεῖπια εἶναι ἀχαρακτήριστα καὶ ἥμισυ ἐπιδεκτικὰ καθορισμοῦ: «Ἄν οὔτοι (οἱ μάρτυρες τοῦ Σλήμαν) ἀναγνωρίζωσι τοῖς ἐν Χιδαρλίκ ἐρεῖπιοις χαρακτῆρα ὀχυρωματικοῦ ἰδρύματος, ἐκρίναν τὰ πράγματα κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῶν ἰδίων πόθων καὶ τῆς ἰδίας φαντασίας», τῷ 1892 κατὰ φεβρουάριον ἀπαλείφει τὰ ἀχαρακτήριστα καὶ ἥμισυ ἐπιδεκτικὰ καθορισμοῦ ἐρεῖπια «ἀπὸ τοῦ καταλόγου τῶν ἀρχαιοτάτων μνημείων τῆς περὶ τὴν Ἰδρυσὶν θρουρίων τέχνης», τῷ 1893 δὲν ἀλλάσσει τὴν ἐν τούτῳ γνώμην αὐτοῦ, σήμερον δὲ μετὰ πέντε μῆνας ἀναμνησθεταί μόνον τοῦ ἐν τῇ Bauzeitung δημοσιεύματος τοῦ 1891 καὶ ἰσχυρίζεται ὅτι δὲν ἐθεώρησεν ὡς ἀδύνατον τὸν ὡς ὀχυρώματος χαρακτῆρα τῶν ἐρεϊπίων, διότι κατὰ τὸ νεώτατον βερολίνειον σύνθημα: Κἂν ἔτι ἡ «δευτέρα πόλις» (καὶ αὐτὰ τὰ ἀνεπίδεκτα καθορισμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ καταλόγου τῶν μνημείων ὀχυρωματικῶν ἰδρυμάτων ἀπολειφθέντα ἐρεῖπια, εἰς ἃ μόνον ὁ πόθος καὶ ἡ φαντασία δύνανται ν' ἀποδώσωσι χαρακτῆρα ὀχυρωμάτων) μὴ ἦναι ἡ Τροία, ἦν μετὰ ἑνδεκα ἥδη ἔτη ἐν τῷ βῶ στρώματι ἀναγνωρίσασμεν, τότε τοιαύτη θὰ ἦναι — πρόσδεχε κηλῶς, ἀξιοτίμη ἀναγνώστα, — ἡ δευτέρα ἐκ πέντε ἀρχαίων τοιούτων πόλεων, τὰς ὁποίας ἀτυχῶς ὁ Ὁμηρὸς δὲν ἐγνώρισε. Πολλὰκις θὰ δινηθώμεν εἰσεῖτι ἐν τῷ μελλόντι νὰ γελάσωμεν ἐπὶ τῇ μεγαλοπρεπεῖι ταύτῃ γελοιογραφία. Προσεχῶς θὰ λάβετε λεπτομερεστέραν ἀνάπτυξιν τοῦ περὶ ὀχυρώματος ζητήματος καὶ ἐν γένει

τε κλασικῆς μουσικῆς καὶ τῆς ἐλαφρῆς. Οὕτω ζῶσιν ἐν ταῖς εὐδαίμοις ἐκείναις αἰθούσαις.

Παρ' ἡμῖν δὲ τί γίνεται; Εἶχε δίκαιον πρὸ τίνος γράφων ὁ ἄλλοτε συμπαθὲς γραμματεὺς τῆς Γαλλικῆς πρεσβείας ἐνταῦθα κ. Trouber ἐν τῷ Figaro ὅτι κυρίως ζωὴ οὐκ ὑπάρχει παρ' ἡμῖν. Τὸ θέρος ἐν ταῖς ἑσπερίαις παρέρχεται τὸ πλεῖστον ἐν ἡσυχίᾳ, περιοριζόμενον τῶν εἰς αὐτὰς μεταβαίνοντων ἐν τῷ ἀναπνεῖν τὴν βροσποριάδα αὔραν. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο μάλιστα, ἐκ τῶν τῶν χορῶν τῶν κκ. Εὐγενιδῶν καὶ τῆς ἀγροτικῆς ἐορτῆς τοῦ κ. Θ. Μυρογορδάτου ἐν Θεραπείαις, σχεδὸν οὐδὲν ἐγένετο, ἐορτῇ δέ τις μετὰ πατάγου διοργανωθείσα ἐν Πριγκιπῷ μετὰ πατάγου ἐναυαγήσει. Πέρυσιν ἐγένετο μετῶν κινήσεως, φέτος ὀλιγωτέρᾳ, τὸ ἐπόμενον ἴσως ὀλιγώτερά ἐστι. Ὁ χειμὼν ἐπῆλθεν, ὁ χειμὼν ὁ ἐν Σταχυδρομίῳ ἄλλοτε ἐν μακαρίαις ἡμέραις τὴν ζωηρότητα προσκομίζων εἰς πνευματικὴν ἐργασίαν, εἰς κοινωνικὴν ἀπολαυσιν. Οἱ Σύλλογοι δὲ καὶ διάφορα ἄλλα μέρη ἀπετέλουν κέντρα σπουδακότα, ἐν οἷς καὶ πνευματικὴ καὶ ἐθνικὴ συνετελεῖτο ἐργασία, πάντων περὶ αὐτὰ συστρεφόμενων, ἀνταμιλλομένων πρὸς ἀλλήλους ἐν εὐγενεῖ σταδίοις. Νῦν ὁ Φιλολογικὸς Σύλλογος, μόνος ἐναπομείνας, συγκεντροῖ μὲν πολλοὺς, ἄλλ' οὐχὶ πάντας ὡς ἔδει καὶ ὡς ἐγένετο ἄλλοτε, οὐδὲ παρίστανται πολλοὶ οἱ ἐργάται αὐτοῦ. Ἄλλα πνευματικὰ κέντρα δὲν βλέπομεν. Τὰ salons, καὶ

περὶ τῆς ἐκ μέρους τοῦ Βίχου ἀπαρνήσεως τῆς ἀνακαλύψεως τόπου, ἐν ᾧ ἐκαίοντο νεκροί· σήμερον περιορίζομαι εἰς τὰς ἐν βίᾳ γινομένης ταύτας παρατηρήσεις.

Δέξασθε τὴν ἐκφρασὶν τῆς ἐξόχου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως καὶ ἀφυσιώσεως

BOETTICHER

(Ἐκ τοῦ γερμανικοῦ)

Γ. Κ. Λαζαρίδης.

Η Μ Π Ε Σ Α

Πρό τινων ἐτῶν ὁ γλυκὺς ποιητὴς ὡραίων ἁσμάτων, ἀλλὰ καὶ οὐκ ἥττον ἐν τοῖς ὀρεινοῖς τοιοῦτοις διαπρέπων κ. Χ. Σαμαρτσίδης ἔγραψε συγκινητικὸν ποιημάτιον, ἐπιγραφόμενον ἡ Μ π ε σ α, δι' ἧς τὸ φιλόξενον τῶν ὀρεινῶν δηλοῦται. Τὸ ποιημάτιον ὁ φίλος ποιητὴς ἐπεμψε τῷ ἑλληνιστῇ διοικητῇ Ἀγκύρας ἐξοχωτάτῳ Ἀμπετίν πασᾶ, ὅστις ἀναγνοὺς αὐτὸ τήνδε ἐπεμψε τῷ κ. Σαμαρτσίδῃ ἑλληνιστῇ ἐπιστολὴν.

Ἐν Ἀγκύρᾳ, τῇ 4 νοεμβρίου 1893.

Ἐλλογιμώτατε,

Ἀσμένως ἔλαβον τὸ ποίημα ὑμῶν τὸ ἐπιγραφόμενον Μ π ε σ α, ὅπερ εὐηρεστήθητε νὰ μοι πέμψητε μετὰ τῆς ἐπιστολῆς σας τῆς 28 ὁκτωβρίου. Ἀνέγνων δ' αὐτὸ μετὰ τοσούτῳ μείζονος ἐνδιαφέροντος ὅσῳ ἐγνώριζον ὅτι ἔχω πρὸ ἐμοῦ ποίημα λογίου διαπρεπῆ κατέχοντος θέσιν μετὰ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν τῆς ἐποχῆς ταύτης. Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς περιγράψω τὴν ἡν ἀπεκόμισα ἐκ

τῆς ἀναγνώσεως αὐτοῦ λαμπρὰν ἐντύπωσιν. Εἶνε πράγματι ἀριστοῦργημα, ἀντάξιον τῆς μεγάλης φήμης τοῦ ποιήσαντος καὶ σπεύδω νὰ διαβιβάσω ὑμῖν τὰ θερμὰ συγχαρητήριά μου.

Εὐχαριστῶν ὑμῖν πᾶν ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ τοῦ ποιήματος, παρακαλῶ συνάμα ὅπως δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῶν ἐξαιρέτων αἰσθημάτων μου

(ὑπογρ.) ΑΜΠΕΤΙΝ.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης οὐ μόνον ἡ ἐκτίμησις πρὸς τὸν ποιητὴν καταφαίνεται, ἀλλ' ἅμα καὶ ἡ τελεῖα γνῶσις τῆς ἑλληνικῆς ὑπὸ τῆς Α. Ἐξοχωτάτου τοῦ ἄλλοτε ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν καὶ νῦν διαπρεποῦς διοικητοῦ Ἀγκύρας Ἀμπετίν πασᾶ. Ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ κ. Σαμαρτσίδου, ὅτινι συγχαίρομεν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ ἐνδείξει ἐκτιμῆσεως, παρατιθέμεθα τὰςδε τὰς στροφάς.

Πρόκειται περὶ ξένου ἀφικνουμένου εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Φιλώρα καὶ γινομένου δεκτοῦ:

... « Πέρσας ὅποιος καὶ ἂν εἴσκι μέσα! »

— « Βάλε τὸ χέρι 'ς τὴν καρδίᾳ καὶ δός μου, γέρο, μπέσα. »

Βάνει τὸ χέρι 'ς τὴν καρδίᾳ ὁ γέρος καὶ 'μιλάει:

« Μπέσα! Ὁ Φιλώρας, ξένο μου, τὴ μπέσα του φυλάει. »

Μπαίνει ὁ ξένος καὶ σφαλᾷ τὴ θύρα, ῥίχνει πέρα τὴν κάππα, τὸ τουφέκι του, καὶ λέει: « Καλησπέρα! »

Ἔχει τὴ φέρμελ' ἡ χρυσή, ἔχει χρυσὸ τὸ φέσι, χρυσὰ κουμπούρια καὶ σπαθί, καὶ δακτυλίδι μέση.

Χαρὰ 'ς τὸ λεβεντόπουλο! Χαρὰ 'ς τὸ παλληκάρη!

Τί μαῦρα σφύδια σπαθιστά, καὶ τί 'ματιῶν ζευγάρη!

« Ξένο μας, ἔλα 'ς τὴ γωνιά σιμὰ νὰ ξαποστάσης,

» νὰ ζεσταθῆς, λίγο ψωμί, λίγο φαγὰ νὰ πιάσης,

» καὶ 'ς τὴν καλύβα νὰ μᾶς 'πῆς πῶς βρέθηκες τοῦ Φιλώρα,

» ἐδῶ 'ς τὴ ρίζα τοῦ βουνοῦ, τὴν νύχτα, τέτοιαν ὥρα. »

ταῦτα ὀλίγιστα ἐναντι τῶν πολλῶν ἄλλοτε, εἶνε τὸ πλεῖστον μονότονον. Σπανιώτατα παρατίθεται ἐν αὐτοῖς πνευματικὴ τις τροφή, σπανιώτατα φιλολογικὰ ὥς ἐν ἄλλαις χώραις ἐκτίθενται θέματα, σπανιώτατα ἡ μουσικὴ ἐκπέμπει τὴν γλυκεῖαν αὐτῆς αὐδὴν, καθηρόνους ἐραταινὰς δεσποινίδας, ἀγαθὰς οἰκοδεσποινίδας, ζωηροὺς νεανίας καὶ εὐχάριτους ἄνδρας. Ἐν αὐτοῖς συνδιαιεῖς ἐπικρατεῖ τὸ πλεῖστον τετριμμένη καὶ ψυχρὸτης ἐστίν, συνοδευμένη ὑπὸ τοῦ Μορφέως. Εἰς ἄλλους καιροὺς πολλὰ salons ἦσαν ἀνοικτά, πολλοὺς ὑποδεχόμενα, τώρα, ταῦτα ἀραιοῦνται. Πλὴν τῶν πρεσβειῶν, ἐν αἷς δίδονται ἐνίοτε δεῖπνα καὶ χορευτικὰ ἐσπερίδες ἢ καὶ γίνονται ὑποδοχαὶ (réceptions), οἱ ἄλλοι οἴκοι σπανιώτατα ἀνοίγουν τὰς αἰθούσας αὐτῶν. Comédies intimes σχεδὸν δὲν ὑπάρχουσι, διότι, πλὴν τῆς πέρσι διδομένης κομφιδίας ἐν τῇ ἑλληνικῇ πρεσβείᾳ, οὐδαμῶς ἄλλαχθ' ἤκούσαμεν νὰ γίνῃ τι τοιοῦτον. Καὶ ὅμως ἄλλαχθ' καθ' ἐκάστην διδάσκονται κομφιδίαι. Μὴ ἀποστρεφόμεθα ταύτας ἐθισθέντες εἰς τὰς πραγματικάς; Ἀναγνώσεις ποιημάτων ἐν αἰθούσαις σπανιώτατα ἤκούσαμεν, ἴσως διότι σπάνιοι εἶνε παρ' ἡμῖν οἱ ὀρθῶς ὑποξήντες ἀπαγγέλλοντες, σπανιώτεροι δὲ οἱ ὀρθῶς κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον λέγοντες. Ἀν μὴ ριμθῇ ἡ λεγομένη πατσέτα, ὅπερ εὐτυχῶς ἀπαντᾷ τις εἰς ἀπομακρυσμένης ἐποχᾶς, τὸ λοιπὸν ἐν τῇ περὶ καιροῦ διαλέξει περέργεται.

Ἡ παρούσα χειμερινὴ περίοδος δὲν προσιωνίζεται ζωηρά. Τὸ θεάτρον εἶνε μονάχριστον· ἀλλὰ καὶ πόσοι ἐνδιαφέρονται περὶ αὐτοῦ; Παρ' ἡμῖν οἱ ἀκραταὶ τῶν θεάτρων εἶνε ὠρισμένοι. Ἐντεῦθεν δὲν δύνανται νὰ γίνωσιν ἐπαναλήψεις, ἐντεῦθεν ἀπαυθύνονται πάντοτε νέα ἔργα, ἐντεῦθεν ἐλλείψεις περὶ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν. Ἀλλὰ περὶ τούτων ἐς ἄλλοτε. Ὀλίγη αἰθουσα θὰ ἀνοίξωσιν, ὡς φαίνεται. Ἦδη ἐγένοντο δύο συγκεντρώσεις, ἡ μία παρὰ νεκρῷ ζεύγει συμπαθεῖ, ἡ ἑτέρα παρὰ τῇ Λαίδῃ Bicef! τῇ παιελθούσῃ πέμπτῃ, ἣτις εἶχεν ἑκτακτον χαρακτῆρα. Ἰδωμεν τί ἄλλο θὰ γίνῃ.

Ἡ ζωὴ ἐν γένει παρέργεται μονότονος, ἡ νεότης, ὡς λέγεται, δὲν διασκεδάζει, δὲν συνάπτει γάμους, οἱ τοὶ ἀραιοῦνται, τὰ πάντα παρακμάζουσιν, ἡ κοινωνία μακραινέται, μακραινέται. Πόθεν ταῦτα; Θὰ ἴδωμεν.

* *

Κατὰ πίνακα δημοσιευθέντα ὑπὸ τῆς «Βελγικῆς Πανεπιστημιακῆς Ἐπιθεωρήσεως» ὁ ἀριθμὸς τῶν γυναικῶν, τῶν φοιτησασῶν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῶν Βρυξελλῶν ἀπὸ τοῦ 1880-81 μέχρι τοῦ 1892 ἀνῆλθεν ἀπὸ τριῶν κατὰ τὸ 1880 εἰς τεσσαράκοντα κατὰ τὸ 1889, κατ' ἔλθε δὲ εἰς 19 κατὰ τὸ 1892. Φανεροὶ ἄρα γὰρ τοῦτο ὅτι ἐπ' ἔλθε ταχέως ὁ ὁρὸς;